

Justis- og beredskapsdepartementet
Postboks 8005 Dep
0030 OSLO

Høringssvar fra UNIS vedr. endring av regler om stemmerett og valgbarhet ved valg til Longyearbyen lokalstyre

Det vises til høringsbrev datert 23.06.2021 med referanse 21/3701. Vi takker for at Universitetssenteret på Svalbard AS (UNIS) er høringsinstans i saken.

Om UNIS:

UNIS er en norsk institusjon eid av Kunnskapsdepartementet (KD). Virksomhet / formål i henhold til våre vedtekter § 3:

«Selskapets formål er å gi studietilbud og drive forskning med utgangspunkt i Svalbards geografiske plassering i et høyarktisk område, og de spesielle fortrinn dette gir gjennom bruk av naturen som laboratorium og arena for observasjoner og innsamling og analyse av data, Studietilbudet skal være på universitetsnivå og fremstå som supplement til den undervisning som gis ved universitetene på fastlandet, og inngå i et ordinært studieløp som fører frem til eksamener og grader på bachelor-, master- og doktorgradsnivå.

Studietilbudet skal ha en internasjonal profil, og undervisningen skal foregå på engelsk.

Selskapet skal gjennom sin virksomhet bidra til samfunnsutviklingen i Longyearbyen og på Svalbard i tråd med de overordnede målene for norsk svalbardpolitikk.»

Høringssvar:

I henhold til vårt mandat skal vi som selskap gjennom vår virksomhet bidra til samfunnsutviklingen i Longyearbyen og på Svalbard i tråd med de overordnede målene for norsk svalbardpolitikk. Vi har en fast stab som vier sin karriere til UNIS for at vi skal oppnå våre mål, inkludert bidrag til en bærekraftig utvikling av Svalbardsamfunnet.

Ledelsen vil benytte høringssvaret til å formidle de reaksjoner høringen har utløst ved UNIS, og mulige konsekvenser for institusjonen hvis forslaget skulle gå gjennom som fremlagt.

Spørsmålet om stemmerett har skapt usikkerhet og utrygghet i vår organisasjon. Mange som i dag har stemmerett står nå i fare for å miste den, og de føler seg på bakgrunn av dette mindre verdsatt av den norske stat. Diskusjonen rundt problemstillingene har som ventet utløst stort engasjement mot de foreslåtte endringene i valgbarhetsregler.

Demokratiske prosesser og mulighet for medvirkning ligger i ryggmargen på UNIS, slik det også gjør ved de akademiske institusjoner som vi samarbeider med, og rekrutterer fra. UNIS rekrutterer ansatte som skal bidra til å utvikle Svalbardsamfunnet og vi motiverer våre ansatte til lojalt å følge opp institusjonens mål for samfunnsbidraget. Det blir derfor en logisk brist når ansatte vi har tillitt til, gitt forventninger til og delegert et ansvar for å utvikle og bidra til det norske Svalbardsamfunnet, blir fratatt sine rettigheter til å stemme i lokalvalg. Ansatte som blir fratatt stemmeretten opplever å miste status og verdighet. Det er på bakgrunn av dette grunn til å frykte at de mest samfunnsengasjerte taper motivasjonen og lojalitet til sin arbeidsgiver.

Longyearbyen er veldig forskjellig fra en fastlandskommune. På grunn av høy utskifting er det slik at utlendinger som har bodd i byen noen år, kan vite mer om Svalbardsamfunnet, og være bedre integrert, enn en nordmann som nettopp har flyttet til Svalbard. Det kan derfor virke urimelig at årene bodd i Longyearbyen ikke skal telle for en utlending mot valg og valgbarhet i Longyearbyen lokalstyre (LL).

Å ta fra utlendinger stemmerett og valgbarhet vil øke gapet / være med på å skape en fremmedgjøring mellom nordmenn og utlendinger, og utlendinger vil kunne føle seg som annenrangs borgere. Det er slik at mange utlendinger kommer direkte fra utlandet til Svalbard, og treårsregelen (bosatt på fastlands-Norge) vil gjelde kun et fåtall av de utenlandske innbyggerne.

UNIS er en akademisk institusjon som er avhengig av eksperter innen spesialfelt. Det er relativt små forskningsmiljøer som jobber med naturvitenskap i Arktis. På lik linje med fastlandsuniversitetene avhenger også UNIS av internasjonal rekruttering for å sikre en høyt kvalifisert stab. UNIS vil derfor få store ulemper hvis den foreslåtte endringen i valgbarhetsregler blir akseptert og implementert. For at UNIS fortsatt skal kunne levere utdanning og forskning på høyt nivå er det svært viktig at Longyearbyen fortsatt blir et sted hvor ikke-norske kan føle seg verdsatt og være fullverdige medlemmer av lokalsamfunnet.

Godt arbeidsmiljø bygger på tillit, respekt og likeverd, og demokratiske prosesser er virksomhetskritiske for en akademisk institusjon. Dersom forslaget om nye valgbarhetsregler blir vedtatt, vil omtrent halvparten av våre ansatte bli ekskludert fra lokaldemokratiet, og vi kan derfor ikke stille oss bak forslaget. Dette vil være svært uheldig og krevende i forhold til arbeidsmiljøet ved UNIS. Vi vil ikke lenger fremstå som en attraktiv arbeidsplass. Vi kan forvente større gjennomtrekk i stillingene, at mange slutter og at nyrekruttering blir krevende.

Med hilsen

Jøran Idar Moen
administrerende direktør

Dokumentet er elektronisk ekspedert og har ingen håndskreven signatur